

YLIOPPILASTUTKINTOON VALMISTAVAT OPINNOT

Lukuvuosi 2024-2025

Koulutuskeskus Salpaus

23.5.2024

Tervetuloa ylioppilastutkintoon valmistaviin opintoihin

Opas on tarkoitettu sinulle, **Koulutuskeskus Salpauksen ammattiin opiskeleva, joka haluat opiskella ammatillisen perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon eli yhdistelmä­tutkinnon**. Opas sisältää perustietoa ylioppilastutkintoon valmistavien opintojen järjestelyistä, opintoihin osallistumisesta ja asennoitumisesta sekä ammattiin opiskelevan osallistumisesta yo-kokeisiin.

Lue tämä opas huolellisesti aloittaessasi yhdistelmä­­tutkinnon opinnot ja lueta tämä myös huoltajillasi! Täältä löydät nopeasti vastauksia opintoihin ja yo-kirjoituksiin liittyviin kysymyksiisi. Sinua auttavat mm. ylioppilastutkintoon valmistavien kurssien opettajat, oman ammattialasi opo ja vastuunohjaaja sekä yhdistelmä­­tutkinnon opo.

Yhdistelmä­­opinnoissa ylioppilastutkinnon suorittaminen ammatillisen perustutkinnon ohessa on vaativa haaste, johon on tartuttava heti alusta lähtien tosissaan. Menestyäksesi sinun on ammattiopiskelun vaatimusten lisäksi jaksettava panostaa **yo-tutkintoon valmistaviin opintoihin**, mikä voi tuntua välillä rankalta. Voit varmasti olla ylpeä itsestäsi sitten, kun kädessäsi on ammatillisen tutkintotodistuksen lisäksi myös ylioppilastutkintotodistus – vahva ammattitaito ja yleissivistys!

Onnea ja menestystä yhdistelmä­­tutkinnon suorittamiseen!

23.5.2024

1 Ylioppilastutkintoon valmistavien opintojen opiskelusta keskustakampuksella	4
YLEISTÄ	4
TUTKINNON RAKENNE	4
OPINTO-OHJAUS	5
MITEN LUKIO-OPINTOJA OPISKELLAAN?	5
YLIOPPILASTUTKINNON RAKENNE	5
TÄRKEÄÄ!	6
LUKIO-OPINTOJEN ARVIOINTI	6
POISSAOLOT	7
ITSENÄINEN OPISKELU	8
KOEVIKKO JA KOETILANTEET	8
UUSINTAKOKEET	9
2 Lukio-opintojen esittely	9
ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ	9
TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI	13
ENGLANTI, A-KIELI (PITKÄ OPPIMÄÄRÄ)	16
MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ	19
TERVEYSTIETO (TT)	22
YHTEISKUNTAOPPI (YH)	25
3 Elsa.salpaus.fi - Yhdistelmätutkinto	28
4 Lukio-opintojen henkilökohtaiset työjärjestykset	28

***”Ylioppilastutkinto ja ammatillinen perustutkinto –
kaksi kärpästä yhdellä iskulla!”***

23.5.2024

1 Ylioppilastutkintoon valmistavien opintojen opiskelusta keskustakampuksella

Yleistä

Yhdistelmätutkinnossa opetus jakautuu neljään periodiin. Ensimmäisenä ja toisena vuonna opiskelet kolmena päivänä ammattialasi kampuksella tai olet mahdollisesti työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja lukio-opintoja opiskelet kahtena päivänä viikossa. Kolmantena opiskeluvuotenas eli abivuotenas 4. periodissa suoritat ylioppilastutkintoa ja viimeisiä opintojasi ammattialallasi. Toisen vuoden lukio-opiskelijoilla (ryhmät LUOPN22AST + LUOPN22BST) ei ole lukio-opintoja 4. periodissa.

Tutkinnon rakenne

Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä (osp). Opiskelemasi lukio-opinnot tunnustetaan osittain tähän 180 osp:een. Lukio-opintojen osaamispisteet lasketaan siten, että kurssien määrä kerrotaan luvulla 1,5 ja opintopisteiden määrä luvulla 0,75. Ammatilliset tutkinnon osat ovat laajuudeltaan yhteensä 145 osp ja yhteiset tutkinnon osat (YTO) 35 osp. Alla näet kuinka lukio-opinnot sijoittuvat ammatilliseen perustutkintoosi.

Yhteiset tutkinnon osat, YTO 35 osp

- pakolliset opinnot 26 osp
- viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11 osp
- matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 6 osp
- yhteiskunta ja työelämä osaaminen 9 osp.

Valinnaiset opinnot 9 osp

Suorittamillasi lukio-opinnoilla korvaat vastaavat yto-opinnot. Esim. lukion äidinkieli korvaa yto-äidinkielen, matematiikka yto-matematiikan jne.

Lukio-opinnoilla ei voi korvata seuraavia pakollisia yto-opintoja: toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp, kestävän kehityksen edistäminen 1 osp, työelämässä toimiminen 2 osp, yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta 1 osp sekä opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet 1 osp.

Lahdessa Ståhlberginkadulla (Ståhlberginkatu 4) opetetaan seuraavia lukioaineita:

- äidinkieli ja kirjallisuus
 - englanti, pitkä oppimäärä
 - ruotsi, keskipitkä oppimäärä
 - matematiikka, lyhyt oppimäärä
 - terveystieto
 - yhteiskuntaoppi
-
- lisäksi on mahdollista osallistua Vanhojen tansseihin ja penkkareihin

23.5.2024

Nämä yllä mainittujen lukioaineiden opintojaksot suoritettuasi saat tunnustettua opintoja ammatilliseen perustutkintoosi. Jos jätät lukio-opintoja suorittamatta tai saat opinnoista hylätyn, et saa osaamispisteitä. **Jos poikkeat suoritusjärjestyksestä, juttele aina opinto-ohjaajan kanssa!**

Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksesta lukio-opinnoissa vastaavat opinto-ohjaaja ja opettajat. Opinto-ohjaajan huone sijaitsee Ståhlberginkatu 4C:ssa, 1. kerroksessa. Voit varata ajan keskusteluun Salpauksen Wilman kautta viestillä, sähköpostitse (koulun sähköposti) tai tekstiviestillä (ks. yhteystiedot oppaan alussa). Opinto-ohjaaja päivystää myös lukioluokassa Ståhlberginkatu 4 A:ssa tiistaisin klo 12–14 ja torstaisin klo 9.30–11.30.

Kaikki lukio-opintoja opettavat opettajat toimivat yhdistelmäutkintolaisten ohjaajina yhteisvastuullisesti, eli voit lähestyä myös opettajia kaikissa opintoihin liittyvissä kysymyksissä kuten esimerkiksi poissaolotapauksissa sekä tilanteissa, joissa tarvitset nopeasti neuvoa. Löydät heidät Ståhlberginkatu 4A:n 4. kerroksen opettajanhuoneesta 409.

Lukio-opintojen opinto-ohjaaja auttaa sinua muun muassa

- jos et tiedä, miten suorittaa lukio-opintoja (sinulla on päällekkäisyyksiä muiden opintojen kanssa, aiempia lukio-opintoja tai muuten käytänteet epäselviä).
- jos haluat suorittaa lukio-opintoja muualla kuin Ståhlberginkadulla.
- jos koet tarvitsevasi tukea opiskelutaitojen kehittämiseen.
- jos sinulla on jotakin ongelmia lukio-opintojen kanssa.
- kun haluat tukea yo-suunnitelman tekoon.
- jos sinulla on todettu lukivaikeus tai epäilet, että sinulla voisi olla lukemisen ja kirjoittamisen ongelmaa. Opinto-ohjaaja voi ohjata sinut erityisopettajan luo.

Jos sinulla on painava syy opiskella Salpauksen tarjoamien lukio-opintojen lisäksi muita aineita esim. Lahden Yhteiskoulun aikuislukiossa, keskustele asiasta yhdistelmäopintojen opon kanssa. Muualla kuin Salpauksessa suoritettavat kurssit on opiskelijan pääsääntöisesti maksettava itse.

Miten lukio-opintoja opiskellaan?

Lukio-opinnot vaativat

- hyvät perustiedot ja -taidot
- kovaa motivaatiota ja työntekoa.

Ylioppilastutkinnon rakenne

Sinun on kirjoitettava vähintään viisi ainetta, yhden niistä on oltava pitkä oppimäärä.

Äidinkieli ja kirjallisuus on kaikille pakollinen aine. Useimmilla opiskelijoilla **englanti** on toinen pakollinen aine, koska sitä opiskellaan pitkä oppimäärä. Vaihtoehtoisista pitkän oppimäärän aineista keskustele yhdistelmäopintojen opon kanssa.

23.5.2024

Salpauksessa on tarjolla äidinkielen ja englannin lisäksi lyhyen matematiikan, ruotsin, terveystiedon ja yhteiskuntaopin opintoja, joiden joukosta voit valita loput kirjoitettavat aineet. Jos haluat opiskella muita reaaliaineita tai kieliä, ole yhteydessä yhdistelmäututkinnon opoon.

On suositeltavaa, että yhdistelmäututkinto-opiskelija opiskelee lukio-opintoina **ruotsin kieltä, yhteiskuntaoppia ja terveystietoa niin laajasti, että hän voi niillä** tunnustaa ammatilliseen perustutkintoon kuuluvat vastaavat yhteisten tutkinnon osien osa-alueet.

Kerro aina opintojen alussa lukio-opintojen opinto-ohjaajalle, mitä aineita aiot opiskella!

Opiskelet jokaisen lukioaineen opinnot numerojärjestyksessä ja aihepiirit vaihtelevat opinnoittain. Opit nopeassa tahdissa paljon uusia asioita ja teet niihin liittyviä harjoituksia koulussa ja kotona. Ammattiaineisiin verrattuna ylioppilastutkintoon valmistavat opinnot eivät välttämättä ole niin käytännönläheisiä. Pärjätäksesi opinnoissa sinun tulee olla tunnollinen, ahkera ja kunnianhimoinen opiskelija.

Tärkeää!

- Selvitä ennen uuden periodin alkua lukujärjestyksestä, missä ja milloin sinulla on tunnit.
- Tule tunneille ja kokeisiin ajoissa.
- Kaikki poissaolot pitää selvittää.
- Älä häiritse muita opiskelijoita käytökselläsi.
- Pidä kännykkä ja muut laitteet repussasi äänettömällä.
- Tee kotitehtävät joka päivä.
- Noudata tehtävien palautuspäiviä.
- Kuuntele tunneilla aktiivisesti ja kysy, jos et ymmärrä.
- Suunnittele ajankäyttösi – muista jättää aikaa myös harrastuksillesi.
- Asenoidu opiskeluun positiivisesti.
- Ota heti yhteyttä opettajaan tai opinto-ohjaajaan, jos sinulla on epäselvyyksiä tai ongelmia.

Lukio-opintojen arviointi

Jokaisen lukion opintojakson aluksi opettaja selvittää opintojakson arvioinnin perusteet. Arvioinnin perustana on yleensä koe ja muut opintojaksoon kuuluvat tehtävät. Lisäksi arviointiin vaikuttaa se mitä teet tai jätät tekemättä tunneilla ja kotona. **Positiivista jatkuvaa näyttöä** ovat oppitunnilla opetuksen seuraaminen, opetuskeskusteluun osallistuminen mm. opetusta edistäviä kysymyksiä tehden, koti- ja koulutehtävien tekeminen ja määräaikainen palauttaminen. **Negatiivista näyttöä** ovat aiheettomat poissaolot ja myöhästely, tehtävien laiminlyönti tai sovittujen määräaikojen noudattamatta jättäminen. Jatkuva näyttö voi opettajan harkinnan mukaan nostaa 1–2 numeroa tai laskea yhden numeron arvosanaa koetuloksen edellyttämästä arvosanasta. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

23.5.2024

Lukio-opinnot arvioidaan asteikolla 4–10. Lukion arvosanat muunnetaan ammatilliseen asteikkoon seuraavasti:

10	5
9	5
8	4
7	3
6	2
5	1
4	0, ei merkintää Wilmaan
X	suoritus kesken, ei merkintää Wilmaan
K	keskeytetty (opinnon suorittaminen ei esim. liiallisten poissaolojen takia ole enää mahdollista), ei merkintää Wilmaan

Jos et ole tehnyt koetta tai palauttanut kaikkia vaadittavia tehtäviä, saat arvosanan X (suoritus kesken) tai 4. **Huolehdi, että palautat puuttuvat tehtävät opettajalle viimeistään sovittuun uusintapäivään mennessä saadaksesi opinnosta arvosanan!**

Opintojakso voidaan jättää arvioimatta (X tai K=keskeytetty), jos opettajalla ei ole tarpeeksi näyttöä opiskelijan osaamisesta esim. poissaolojen vuoksi. HUOM! Keskeytetty opintojakso on suoritettava uudestaan.

Jos opiskelijan havaitaan toimineen vilpillisesti (**luntauaminen, plagiointi yms.**) kurssin tehtävissä, **hylätään** hänen ko. tehtävänsä ja pahimmassa tapauksessa koko opintojakso voidaan mitätöidä.

Lukio-opinnot arvioidaan Lahden kaupungin wilmaan (lahti.inschool.fi). Opiskelija saa valmistuessaan erillisen liitteen lukio-opintojen arvioinnista.

Muistathan, että **hylättyinä arvioitu opintojakso ei lisää osaamispistekertymääsi** ja voi esimerkiksi aiheuttaa sen, ettet saa ammatilliseen perustutkintoon kuuluvia pakollisia yto-opintoja täyteen. Ota aina tällaisessa tilanteessa yhteys opinto-ohjaajaan!

Poissaolot

Laki ammatillisesta koulutuksesta 34§ 1. mom. **Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.**

Lukio-opinnot suoritetaan opetukseen osallistumalla. Poissaoloista on ilmoitettava välittömästi opettajalle.

Jos sinun on kuitenkin oltava poissa, hyväksytyjä syitä ovat mm. sairaus (todistus lääkäriltä/ terveydenhoitajalta tai huoltajalta), osallistuminen Salpauksen järjestämiin tapahtumiin, kun niistä on etukäteen kerrottu lukio-opettajille ja tapaaminen opinto-ohjaajan/ koulun terveydenhoitajan/ kuraattorin kanssa.

23.5.2024

Menoja, jotka eivät ole hyväksytyjä poissaolosyitä, ovat esim. autokoulun ajotunnit, työvuorot henkilökohtaiset syyt (esimerkiksi parturi-kampaaja, kosmetologi, urheiluharrastukset).

Lomamatkat tulisi tehdä koulun loma-aikoina, jotka on lueteltu tämän oppaan lopussa. Mikäli olet pidempään poissa esim. sairauden vuoksi, neuvottele opettajasi kanssa mahdollisuudesta suorittaa opinto loppuun esim. lisätehtävillä tai itsenäisesti.

Itsenäinen opiskelu

Ylioppilastutkintoon valmistavat opinnot suoritetaan pääsääntöisesti opetukseen osallistumalla. Aina tämä ei kuitenkaan onnistu. Tällöin on mahdollista suorittaa opintojakso itsenäisesti tai etäopiskeluna (eli ohjattuna opiskeluna verkon kautta). Perusteluna itsenäiselle suoritukselle tai etäopiskelulle voi olla esim. opintojen päällekkäisyys, työssäoppimisjakso tai se, että opiskelu viivästyy kohtuuttomasti, ellei kyseistä opintojaksoa voi opiskella.

Periaatteena itsenäisissä tai etäopiskelun suorituksissa on, että

- asiasta on ensin neuvoteltava opinto-ohjaajan kanssa
- jos opinto-ohjaaja puoltaa itsenäistä suoritusta, opiskelija anoo aineenopettajalta lupaa itsenäiseen suoritukseen opinto-ohjaajalta saatavalla lomakkeella
- oppiaineen 1. opintojaksoa tai moduulia ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, opintojakso opiskellaan pääsääntöisesti sillä jaksolla, jolla se on tarjottimessa
- yhden jakson aikana voi suorittaa korkeintaan kaksi itsenäistä opintojaksoa
- työmäärä on vähintään sama kuin kontaktiopetuksessa opiskelevilla
- opiskelija sopii opettajan kanssa suoritettavista tehtävistä ja suoritusajasta
- myös ohjauspalavereista sovitaan opettajan kanssa
- kaikki työt palautetaan sovittuna aikana, viimeistään jakson uusintakoepäivään mennessä.

Koeviikko ja koetilanteet

Lukio-opinnoissa on käytössä joustava koeviikko. Jakson viimeiset päivät varataan kokeille, jolloin sinulla on yleensä joka päivä yksi koe. Opettajat ilmoittavat kokeista yleensä opintojakson alussa.

Kokeet toteutetaan pääsääntöisesti sähköisinä.

Ohjeita kokeeseen osallistujalle:

- Tule ajoissa paikalle.
- Ilmoita opettajalle ennen koetta, jos olet sairas.
- **Jos sinulla ei ole pätevää syytä poissaoloon, menetät oikeuden osallistua uusintakokeeseen! Tällöin joudut käymään opintojakson uudestaan.**
- Ota mukaan kannettava tietokone, langalliset kuulokkeet, verkkovirtalähde sekä muistiinpanovälineet.
- Sulje kännykkäsi ja luovuta se opettajalle kokeen ajaksi.
- Kuuntele valvojan antamat ohjeet huolellisesti.
- Älä luntaa, tällöin suorituksesi hylätään ja joudut suorittamaan sen uudelleen.
- Vastaa koekysymyksiin ajatuksen kanssa.
- Kaikissa kokeissa on oltava vähintään 45 minuuttia.

23.5.2024

- Seuraa aktiivisesti sähköpostiasi, mihin kokeet palautetaan.

Vain hylätyn suorituksen voi uusia!

Uusintakokeet

Uusintakoe järjestetään noin kolme viikkoa jokaisen jakson loppumisen jälkeen. Poikkeuksena on kevään viimeinen periodi (4. periodi), jonka jälkeen uusintakoe järjestetään tarvittaessa. Elokuussa on lisäksi rästiusintapäivä, jolloin on mahdollista uusia kaikkia edelliseltä vuodelta rästiin jääneitä hylättyjä suorituksia. Näistä on kuitenkin sovittava opettajan kanssa etukäteen.

Ohjeita uusintakokeeseen osallistujalle:

- Ilmoittaudu uusintaan viimeistään ilmoitettuun päivään mennessä (viikkoa ennen koetta).
- Täytä ilmoittautumislomake huolellisesti Elsassa (kurssi: *Yhdistelmätutkinto*).
- Voit uusia vain kaksi koetta yhtenä uusintakoepäivänä.
- Saavu kokeeseen ajoissa.

Uusintakokeet ovat aina keskiviikkoisin klo 14.00, tämän oppaan lopussa ilmoitettuina päivinä. Kokeet palautetaan sähköpostiin. Poikkeuksena mahdolliset paperikokeet, jotka haetaan opettajalta.

Tämän oppaan lopussa näet tämän lukuvuoden uusintakoepäivät sekä ilmoittautumisajat. Jos sinulla on enemmän kuin kaksi koetta uusittavana, ole yhteydessä opettajiin!

Jos olet ilmoittautunut uusintaan, mutta et pääse paikalle esimerkiksi sairastumisen vuoksi, ilmoita siitä opettajalle hyvissä ajoin! Jos ilmoittaudut uusintaan, mutta et saavu paikalle eikä sinulla ole tähän pätevää syytä, sinun katsotaan käyttäneen uusintakertasi. Tällöin sinun on suoritettava opintojakso kokonaan uudelleen.

Hylätyn kokeen saa uusia ainoastaan yhden kerran! Mikäli saat uusintakokeesta hylätyn, sinun on osallistuttava opintojaksolle uudelleen!

2 Lukio-opintojen esittely

Seuraavassa esitellään kaikkien Ståhlberginkadulla opettavien yo-tutkintoon valmistavien opintojen sisällöt.

Opinnot suoritetaan pääasiallisesti numerojärjestyksessä.

Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

23.5.2024

Ä11 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Ä12 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitelmä, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Ä13 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen

23.5.2024

- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu.

Ä14 Kirjallisuus 1 (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja.

Ä15 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Ä16 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin

23.5.2024

- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Äi7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Äi8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta.

Äi10 Kirjoittaminen Abiextra (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen

23.5.2024

- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa.

Äi11 Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet.

Toinen kotimainen kieli, Ruotsi

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Moduulin tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Moduulin tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ruotsin kielen taustasta, historiasta ja asemasta Suomessa sekä ohjata opiskelijaa löytämään ruotsin kielen vaikutuksesta kertovia kielellisiä ja kulttuurisia piirteitä omasta arjesta ja yhteiskunnasta.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

23.5.2024

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen.

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Moduulin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

RUB13 Kulttuuri ja mediat (2 op)

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri ilmiöitä
- tuntee ruotsinkielisiä medioita
- osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa
- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Keskeiset sisällöt

- suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi.

RUB14 Ympäristömme (2 op)

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin.

23.5.2024

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia
- harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu
- pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurinen moninaisuus
- erilaiset elinympäristöt
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta.

RUB15 Opiskelu- ja työelämä (2 op)

Moduulin tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen
- pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- tulevaisuuden suunnitelmat
- vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- erilaisten hakemusten laatiminen.

RUB17 Kestävä elämäntapa (2 op)

Moduulin tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten moduulien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta
- eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus.

23.5.2024

RUB8 kertauskurssi (2 osp) ja Abiextra (1 osp)

Kursseilla kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita ja sanastoa sekä kirjoitetaan erilaisia tekstejä. Lisäksi harjoitellaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä.

Englanti, A-kieli (pitkä oppimäärä)

ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Moduulin tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Moduuli totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kieltenopiskelustrategioitaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen.

ENA2 Englanti globaalina kielenä (3 op)

Moduulin tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä

23.5.2024

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyyli erilaisissa medioissa.

ENA3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)

Moduulin tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Moduulissa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämämpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa.

ENA4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)

Moduulin tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Moduulissa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

23.5.2024

ENA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet.

ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op)

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Moduulissa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta.

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)

Moduulin tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

23.5.2024

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys.

ENA 9 Englannin kertauskurssi (2op) ja Abiextra-englanti (1op)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen perehtymällä ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin. Kurssin aikana harjoitellaan erilaisia tekstinymmärtämis- ja kuullunymmärtämistehtäviä sekä kirjoitelman laatimista. Kerrataan rakenteita sekä kartutetaan sanastoa.

Matematiikan lyhyt oppimäärä

MAY1 Luvut ja yhtälöt (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa prosenttilaskennan periaatteet
- osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa
- syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan
- kertaa potenssin laskusäännöt
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

23.5.2024

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostamaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa polynomi yhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa.

MAB3 Geometria (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa.

MAB4 Matemaattisia malleja (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta

23.5.2024

- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys.

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja.

MAB6 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat.

23.5.2024

MAB7 Talousmatematiikka (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

MAB9 Kertauskurssi (2 op)

Kurssin tavoitteena on kerrata matematiikan kurssien sisällöt sekä harjoitella vanhoja yo-tehtäviä.

Abiextra-matematiikka (1 op)

Kurssilla kerrataan matematiikan keskeisiä asioita, joita tarvitaan lukion matematiikassa ja ylioppilaskirjoituksissa.

Terveystieto (TT)

TE1 Terveys voimavarana (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä
- määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveystieteen ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä.
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

- Terveiden kokonaisvaltaisuus
 - terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit

23.5.2024

- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli
- terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot.
- Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet
 - terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
 - seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
 - mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan
 - opiskeluhyvinvointi.

TE2 Terveys ja ympäristö (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia
- terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Keskeiset sisällöt

- Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta
 - tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
 - terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi.
- Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus
 - rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen
 - kestävä kehitys ja terveys
 - ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
 - työhyvinvointi.
- Mielihyvä ja riippuvuus
 - riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
 - keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja.

23.5.2024

TE3 Terveys ja yhteiskunta (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen.
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautiin riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautiin näkökulmasta.
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle.
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

- Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina
 - terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja
 - keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
 - tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia.
- Sairaudet ja hoito
 - epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
 - sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
 - itsehoito ja omahoito:
- Eettiset kysymykset
 - eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit.
 - keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia.
 - terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi.
 - terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen.

TE4 Kohti ylioppilastutkintoa (2 op)

Moduulin tavoitteena on

- opiskelijan valmistaminen yo-kirjoituksiin
- aiemmin opittujen tietojen vahvistaminen
- opiskelutaitojen harjaantuminen
- tiedonkäsittelytaitojen vahvistaminen
- tavoitteiden asettaminen ja niiden mukainen työskentely.

Keskeiset sisällöt

- lukion terveystiedon kurssien pääsisältöjen kertaus

23.5.2024

- tiedonkäsittelytaidot: muistaminen, ymmärtäminen, soveltaminen, analysointi, arviointi ja uuden luominen.
- ylioppilaskirjoituksiin valmistavien tehtävien harjoittelu.

Yhteiskuntaoppi (YH)

YH1 Suomalainen yhteiskunta (2 op)

Moduuli perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Moduuli keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, ihmisoikeudet, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta sekä vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

- Suomen yhteiskunnan rakenne
 - Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
 - väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät
- Demokratia ja oikeusvaltio
 - ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
 - oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta
- Hyvinvointi ja tasa-arvo
 - yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
 - pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet
- Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen
 - yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimustyhteiskunta.
 - kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
 - Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
 - median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen.

23.5.2024

YH2 Taloustieto (2 op)

Taloustieteisiin pohjautuva moduuli johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Moduulissa käsitellään mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Moduulissa perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestäväen kehityksen näkökulmasta.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitetyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

- Kansantalous ja sen toimijat
 - talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
 - kansantalouden kierto kulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
 - oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen
- Markkinat, suhdanteet ja talouselämä
 - vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
 - työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
 - rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
 - talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset
- Talouspolitiikka
 - kestäväen talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
 - julkinen talous ja sen tasapaino
 - talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

23.5.2024

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)

Moduuli perehdyttää Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa sekä Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen. Moduulissa seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia käyttäen monipuolisia tietolähteitä. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun ja toimimaan globaalikansalaisena. Moduulissa on mahdollista toteuttaa tutkivaa oppimista.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

- Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen
 - ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
 - kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
 - Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
 - kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti.
- Eurooppalaisuus ja Euroopan yhentyminen
 - eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
 - Suomi osana EU:n päätöksentekoa
 - EU:n talous- ja aluepolitiikka
 - EU globaalina toimijana.
- Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä
 - paikallinen ja kansallinen turvallisuus
 - Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
 - muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet.

YH4 Lakitieto (2 op)

Moduulissa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Moduulissa harjaannutaan oikeudelliseen ajatteluun, tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Painopiste on yksilön kannalta keskeisissä oikeudellisissa näkökulmissa.

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet
- osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa

23.5.2024

- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

Keskeiset sisällöt

- Oikeusjärjestyksen perusteet
 - juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
 - oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
 - oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
 - oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos.
- Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla
 - sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
 - perhe- ja jäämistöoikeus
 - varallisuusoikeus
 - tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
 - työoikeus
 - asumiseen liittyvä sopimusoikeus
 - hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
 - prosessi- ja rikosoikeus
 - ympäristöoikeus.

3 Elsa.salpaus.fi - Yhdistelmätkinto

Elsa.salpaus.fi-sivustolta löydät kaikille Salpauksen opiskelijoille avoimen kurssin **yhdistelmätkinto**. Sivustolla on tämän oppaan tietojen lisäksi tietoa uusintakokeisiin ilmoittautumisesta, tärkeitä päivämääriä, apua ja vinkkejä jaksamiseen ja lukio-opintojen opiskeluun, ylioppilastutkintoon liittyvää tietoa sekä materiaali pidetyistä infoista.

Seuraa sivustoa aktiivisesti niin pysyt ajan tasalla yhdistelmätkinnon opinnoista!

4 Lukio-opintojen henkilökohtaiset työjärjestykset

Pystyt seuraamaan Salpauksen Wilmasta myös omaa lukio-opintojen työjärjestystä ja näet siitä myös lukiotunnit sekä luokkatilat.

Oppituntien alkamis- ja päättymisajankohdat: 8.15–9.45, 10.00–11.30, 12.15–13.45, 14.00–15.30.

Ryhmät on jaettu aloittain, mutta ne voivat vaihdella opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan.

Oikeudet muutoksiin pidätetään.